

บทบาทนายอำเภอในการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

ศึกษาเฉพาะกรณี : อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ปริญญา มานะโรจน์กิจ นักเรียนนายอำเภอ (นอ.) รุ่น ๗๕

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยนั้น ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ กอปรกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสถานการณ์โลก และพฤติกรรมของผู้บริโภค อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยจึงต้องมีการปรับตัวตามกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และวางแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อรักษาและพัฒนาขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

บทบาทของนายอำเภอ ในฐานะที่เป็นนักบริหารเชิงพื้นที่ (Area Manager) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบาย การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยจะต้องบริหารจัดการในพื้นที่เชิงบูรณาการและทำหน้าที่ในฐานะผู้นำเชื่อมประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนควบคุมและกำกับดูแลกิจกรรมต่างๆ ให้ดำเนินการไปได้ด้วยดีจนสามารถบรรลุเป้าหมายตามนโยบายดังกล่าวของรัฐบาลได้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา "บทบาทนายอำเภอในการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่" โดยศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทและแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของนายอำเภอในการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ และเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับเงื่อนไขของปัญหาในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล ให้กับการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของนายอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

๒. วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๕ คน ได้แก่ ๑) นายอำเภอปากช่อง ๒) ผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการ โรงแรม เลอ มอนเต้เขาใหญ่ ๓) ผู้จัดการทั่วไปสวนน้ำ Scenical World เขาใหญ่ ๔) ประธานชมรมผู้ประกอบการร้านอาหารเขาใหญ่ปากช่อง และ ๕) ที่ปรึกษาชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเขาใหญ่-ปากช่อง

๓. ผลการศึกษา

จากการศึกษาบทบาทและแนวทางของนายอำเภอในการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ พบว่านายอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีบทบาทดังนี้

๓.๑ บทบาทหัวโขน (Figurehead) เป็นประธานในงานเทศกาลสำคัญของอำเภอ การรับคำเชิญจากส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นประธานหรือร่วมงานส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่น

๓.๒ บทบาทผู้นำ (Leader) การแสดงบทบาทโดยใช้ภาวะผู้นำของนายอำเภอ ได้แก่ บทบาทผู้นำตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดโดยกฎหมายด้วยตนเอง เช่น การเป็นประธานการประชุมเตรียมการจัดงานน้อยหน้าและของดีเมืองปากช่อง การเป็นประธานโครงการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนเพื่ออรรถรงค์ป้องกัน

ลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่เดินทางกลับภูมิลำเนาและท่องเที่ยวในวันหยุดเทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น

๓.๓ บทบาทผู้ประสานงาน (Liaison) การเชื่อมประสานกับภายนอกองค์กรทุกภาคส่วน

๓.๔ บทบาทผู้ติดตามข้อมูล (Monitor) ได้แก่ การลงพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ และการมีประสบการณ์การทำงานที่รับราชการในพื้นที่ของอำเภอปากช่อง

๓.๕ บทบาทผู้เผยแพร่ข้อมูล (Disseminator) การแสดงออกผ่านการแบ่งปันและกระจายข้อมูลที่เป็นประโยชน์และจำเป็นภายในองค์กรให้กับผู้ได้บังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การให้ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่มอบหมายหรือสั่งการโดยตรงต่อผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อให้ไปติดต่อประสานงานได้

๓.๖ บทบาทโฆษก (Spokesman) การแสดงออกถึงบทบาทในฐานะโฆษกที่ค่อนข้างเด่นชัด ผ่านงานประชาสัมพันธ์ภารกิจของนายอำเภอทั้งผ่านสื่อสารมวลชนและเครือข่ายสังคมออนไลน์ อาทิ การจัดแถลงข่าวงานน้อยหน้าและของดีเมืองปากช่อง

๓.๗ บทบาทผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เช่น การริเริ่มจัดงานมหัศจรรย์แห่งรัก@ปากช่อง ร่วมกับภาคเอกชนเพื่อประชาสัมพันธ์ให้มาจดทะเบียนสมรสที่อำเภอปากช่อง การริเริ่มจัดการประกวดศิลปะดีไอ ประชาสัมพันธ์อำเภอปากช่องโดยร่วมกับภาคเอกชนในพื้นที่ให้การสนับสนุน การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยการเชื่อมโยงข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

๓.๘ บทบาทผู้แก้ไขปัญหาที่อยู่นอกเหนือการควบคุม (Disturbance Handler) การคาดการณ์และเตรียมการรับมือต่อปัญหาที่อาจจะเกิดข้อร้องเรียนจากประชาชนที่มาเยี่ยมชมงานเทศกาลประจำปีของอำเภอ โดยการกำชับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลเรื่องการจราจร การป้องกันและสอดส่องมิให้เกิดการเบียดบังพื้นที่สัญจรมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว การควบคุมมิให้เกิดการเอาเปรียบผู้บริโภคภายในงาน การควบคุมดูแลมิให้มีการรับฝากรถบนพื้นที่ถนนหลวง การควบคุมมิให้มีการเล่นการพนันภายในงาน เป็นต้น

๓.๙ บทบาทผู้จัดสรรและกระจายทรัพยากร (Resource Allocator) การออกแบบโครงสร้างองค์กรและการจัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงที่มีที่มาแตกต่างกัน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เพื่อจัดความสัมพันธ์ที่เป็นทางการเพื่อให้งานเดินไปได้อย่างเป็นระบบ เช่น ประกาศอำเภอจัดตั้งคณะทำงานจัดงานเทศกาลท่องเที่ยวเขาใหญ่-ปากช่อง-วังน้ำเขียว แทนที่จะออกคำสั่งอำเภอ

๓.๑๐ บทบาทผู้เจรจาต่อรอง (Negotiator) โดยอาศัยต้นทุนด้านบุคลิกภาพและการอยู่ในพื้นที่มาเป็นระยะเวลายาวนานทำให้ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย

๔. ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

๔.๑ ด้านการบริหาร คือ โครงสร้างการบริหารราชการที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่เอื้อให้เกิดการบริหารงานยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เป็นภารกิจร่วมกันของทุกภาคส่วนได้ เพราะขาดระบบการทำงานแบบเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายแบบบูรณาการที่ยึดพื้นที่ หน้าที่และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นศูนย์กลาง ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานปรมาณและกระทรวงมหาดไทยร่วมกันทบทวนโครงสร้างส่วนราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ภูมิภาค และปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจของนายอำเภอให้เอื้อต่อการทำงานเชิงบูรณาการให้มากยิ่งขึ้น

๔.๒ ด้านระเบียบกฎหมาย คือ การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมจะต้องปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้ง่ายต่อการบริหารจัดการเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ ซึ่งเป็นผู้บริหารเชิงพื้นที่ให้สามารถแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

